

זכו - שכינה ביניהם

ראש הישיבה, הרב אליקים לבנון

א. התחברות

שנים אוחזין בטלית:

זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה

זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי

זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה
ויחלוקו...

בזמן שהם מודים או שיש להם עדים - חולקין בלא שבועה

(בבא מציעא, משנה ראשונה)

ר' חיים ויטאל, בפירושו על בבא מציעא, "חיים שנים ישלם", מקשה, מהו חידוש המשנה בסיפא, פשיטא שאם מודים זה לזה חולקים בלא שבועה.

הוא מבאר, שהמשנה עוסקת בשני צדיקים אשר הגביהו מציאה כאחד, ושניהם מודים זה לזה שאכן לכל אחד יש חצי במציאה. אלא, ששניהם חוששים מגזל, ולכן טוען כל אחד, שמא אם אטול חציה, הריני גוזל חלק חברי. לכן, העצה היא שיבואו גם על זאת לבית דין וישטחו טענותם.

תפקידו של בית הדין הוא לחלק את המציאה בין שניהם, והוא פוסק להם שהמציאה שייכת לשניהם, וממילא אין חשש גזל.

זוגיות היא בגדר "שנים אוחזין בטלית".

אם חלילה המצב הוא ששניהם טוענים כולה שלי, אזי לא יהא מנוס מלהיפרד - זה יטול רק חצי וזו חצי.

המצב האידיאלי בזוגיות הוא להתחבר איש עם רעהו.
 ההתחברות היא בכל דרכי החיים.
 להתחבר במחשבה.
 להתחבר בדיבור.
 להתחבר בקבלת ההחלטות.
 להתחבר בתגובות כלפי הורים, ילדים, שכנים וידידים.
 ואלו הן רק דוגמאות קטנות מתוך מערך החיים הרחב, המוליך לבנייה אמיתית של זוגיות.

ב. כיצד בונים זוגיות

כאשר באים להקים בית, יש לזכור ארבע נקודות יסודיות:

1. מה' אשה לאיש.
 2. כל אחד מבני הזוג נדרש לעבור שינויים ותמורות כדי להתחבר עם בן זוגו.
 3. רצון והסכמה לבנות זוגיות, ללא כל התניה.
 4. למידה והשקעה בבניית הבית.
- וביתר פירוט:

1. מה' אשה לאיש

פעמים רבות עלולות לחדור מחשבות של יצר הרע: מי אומר שזה הזיווג שלי.
 בדרך כלל הן עלולות כאשר מתגלות נקודות הנראות כחוסר התאמה, וגורמות לקשיים. אז צפה השאלה - מדוע עלי לסבול, מי אמר שנגזר עלי לחיות עם בן או בת זוגי. הרי גם התורה פותחת פתח ומאפשרת פירוק חיי הנישואין.
 כל אלו הן קושיות של יצר הרע.
 נקודת המוצא שלנו בחיי הנישואין היא הידיעה שהקב"ה הוא המזווג זיווגים.
 כמעט כל זוג, בחיפוש נכון, יכול לגלות את יד ה' ביצירת המפגש ביניהם.
 הקב"ה אינו טועה!

לכן, תפקידינו הוא לעמול כדי להוציא אמת אלוקית זו לאור. הקשיים המתעוררים באים להעמיד את האישיות של כל אחד מבני הזוג על מקומה האמיתי, והם מהווים חלק בלתי נפרד מהקמת המערך המשפחתי. "אין אדם עומד על דברי תורה אלא א"כ נכשל בהם" (גיטין מג ע"א). מתוך הכשלונות והחיכוכים, דוקא מהם יש לבנות.

2. שינויים ותמורות

כל אחד מבני הזוג חייב לצאת מתוך הנחה, שכל ההרגלים, המחשבות והמעשים השגרתיים כל כך בחיינו, נתונים בסימן שאלה, ויש מקום לבדוק אם אכן נכונים ומתאימים הם.

זוגיות איננה שותפות חיצונית של אחד הדואג לתקציב והשני הדואג לבישול ולתפירת כפתור שנפל מבגד.

זוגיות היא התמזגות בין הבעל לבין האשה, עד "והיו לבשר אחד".

הואיל וכל אחד חי את חייו זמן ניכר לבדו, דבקים בו מוסכמות והרגלים הנראים לו כפשוטים וברורים. ובבואו להיפגש בשותפות קרובה עם בן זוגו, מסתבר לו, שלבן הזוג יש הרגלים אחרים, ואף הם נראים לו כפשוטים וברורים.

והרי לפנינו התנגשות בין מה שפשוט לזה, לבין מה שפשוט לרעהו.

עיקר הקשיים הם דוקא במעשים הקטנים ביותר של החיים:

בהרגלי אכילה ושתייה.

בסגנון דיבור.

בהרגלי ניקיון וסדר.

כל אלו גורמים לעימותים בין בני הזוג.

אם יחזיק כל אחד בהרגלו ובעמדתו, מתוך דרישה שבן הזוג ישנה את הרגליו, לא תוכל להיות תקומה לזוגיות.

הבסיס לתיקון הוא הנכונות לשנות.

כאשר אחד מבני הזוג מוכן לשינויים, הדבר משמש גם סיבה לרעהו להיות מוכן לשינויים. אולם, כאשר אחד מתבצר בעמדתו, בדרך כלל גם בן זוגו יגיב באותה מטבע.

ואם ישאל השואל - הרי הרגל טוב לי, ומדוע עלי לשנותו. האם רק כדי למצוא חן

בעיני בן זוגי?

תשובתו בצדו: הרי כבר למדנו שהקב"ה מזווג זיווגים. חלק עיקרי של הזיווג הוא לחשוף את המהות הפנימית האמיתית של כל אחד מבני הזוג.

ומה עושה הקב"ה? מכניס תחת קורת גג אחת שני הפכים, השונים זה מזה בדעותיהם והרגליהם, ומחייב אותם ללכת איש לקראת רעהו.

זאת, לא כדי שכל אחד "יותר" לשני, אין כאן כל ותרנות. יש כאן העמדה על האמת. אם במשך שנים חשב האחד שזו דרכו, בא בן זוגו ומברר לו, שטעות היתה בידו, והדרך האמיתית שלו, באה מתוך התמזגות עם הדרך של בן הזוג. זוהי האמת הפנימית המתאימה לכל אחד משניהם.

אם כן, לא צער של ויתור על נכס שלי יש, כאשר האדם משנה מדרכו, אלא שמחה של בעל תשובה, המרגיש שאם לא היתה מתגלית הסתירה בינו לבין זוגו, הרי שלעולם לא היה הוא עצמו עומד על האמת הפנימית שלו.

רק בגלל הניגודים, המחייבים אותנו לשינויים, יכולים אנו להיות באמת אנו בעצמנו.

3. זוגיות ללא תנאים

הבירור השכלי על הצורך בהתאמת בני הזוג, אין בו די. עדיין צריכים אנו לעורר את הרצון.

רצון לבנות זוגיות, בית שמח עם אהבה וטוב, הוא בודאי נחלת כל איש וכל אשה. אך בדרך כלל, נבלם הרצון ע"י התניה.

"אני מאד רוצה להיות יחדיו, אבל זה בתנאי שהוא (או היא) יתנהג אחרת".

כל רצון שיש בו התניה - אם היא הכרחית, הוא רצון אמיתי, אם אינה הכרחית, אין כאן גם רצון אמיתי.

כאשר אדם מתנה ואומר: "רצוני לעזור לפלוני, אך לשם כך הוא צריך לבוא אלי ולמלא מסמכים ובקשות" - זהו רצון אמיתי, עם תנאי אמיתי בצדו. אולם כאשר בן זוג מתנה ואומר: "אני אוהב את בן זוגי, בתנאי שיתנהג אחרת" - זוהי התניה המבטלת את הרצון, מפני שלעולם אפשר להחזיר את הכדור ולומר לראשון - "שנה אתה בהתנהגותך, וקבל את בן זוגך כמו שהוא, ללא תנאי".

כדי שאפשר יהיה לקבל את בן הזוג ללא תנאי, חייבים לחשוב מחשבות טובות על בן הזוג.

בשעה שיש חיכוך ומריבה בין איש לאשתו, נראה כאילו לפנינו שני אנשים שליליים, רעים. ומן הסתם, אם נשאל אחד מבני הזוג על רעהו, יאמר בודאי - הוא אדם רע, או - היא אשה רעה.

במחשבה נוספת, לאחר שהמריבה שקטה, הרי ברור שלא כן פני הדברים. אלה המחשבות שבני זוג חייבים לחזור ולשנן תדיר: בודאי בעלי חפץ בטובתי, אלא שמרוב תוכניות ועשייה הוא פועל ללא תשומת לב מספקת, ולכן הוא מרע לי. וכן, מחשבות על בת הזוג, שודאי כל משאת נפשה היא להיטיב לבעלה, אלא שיש מניעות בדרכה, אם בשיקול מוטעה, ואם מאימת הבעל אשר עליה וכד', ולכן הטוב הזה אינו בא לידי ביטוי. מבט כזה של כל אחד מבני הזוג על רעהו יוצק את הבסיס אשר עליו אפשר להחליט: אני מקבלת את בעלי או אני מקבל את אשתי ללא תנאי - בדיוק כפי שהוא. ויחד נעמול כדי להוציא את הטוב המשותף של שנינו.

4. לימוד והשקעה

בכל מקצוע בעולם, ברור שהחפץ להצליח במקצוע זה, צריך ללמוד ולהשקיע זמן, ממון ועמל כדי לרכוש את המקצוע.

רק למקצוע הרבגוני ביותר, מקצוע הבית והזוגיות, אין בית ספר ולא שיטת לימוד מסודרת. דוקא אותו מערך המלווה אותנו לאורך שנים, ביום ובלילה, שאין דוגמתו בשום עיסוק אחר, דוקא עבורו אין הכנה מתאימה.

"כל הכלים שעשה משה, משיחתן מקדשתן, מכאן ואילך - עבודתן מחנכתן" (שבועות טו ע"א). כלל זה, הנאמר על כלי המקדש, כוחו יפה גם לבית היהודי. גם דברים שלא נלמדו קודם לכן, "עבודתן מחנכתם" - ניתן ללומדם תוך כדי החיים השוטפים של משפחה.

אולם, חובה להקצות להם מקום וזמן, מתוך הכרה בחשיבותם. בנוהג שבעולם, כמעט כל דבר דוחה את הלמידה הזוגית, שהרי החיים זורמים ויש חובות לשכנים ולידידים, וחובת תלמוד תורה, ובסופו של דבר לא נותר עוד זמן להקדיש לבניית הבית. יש לשנות את סדרי העדיפויות, ולהציב את הלימוד וההשקעה בבית ובמשפחה, בראש הסולם.

יש לקבוע לפחות פעם בשבוע לשיחה בין בני הזוג. בשיחה זו, הם מלבנים ביניהם את הימים שעברו, ומכינים את הימים שיבואו. כך ניתן לברר נושאים רגישים וטעונים, אשר תמיד כאשר הם צפים ועולים, הם גורמים למתח ולחוסר הסכמה. בשעת האירוע, אין טעם לשוחח עליו, מפני שהרגישות והמתח מסלקים את הדעה הצלולה. אולם,

כאשר קובעים זמן ידוע לישיבה משותפת, בניחותא, כאשר לכל אחד מותר להעלות נושא זוגי, זוהי הדרך לבנות ולתקן.

השקעת הזמן והמרץ לבירור ולמידה על הזוגיות, נותנת פרי הילולים אשר את כוחו ועוצמתו חשים בני הזוג, ואף סביבתם מתבשמת.

זכו - שכינה ביניהם !

